

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال سوم

شماره ثبت:

۴۷۷

شماره چاپ:

۱۲۶۶

تاریخ چاپ:

۱۳۸۹/۷/۲۶

نام دفتر:

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۰۴۵۲

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۸/۵

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک تبصره به ماده (۲۲۰) قانون آئین‌نامه داخلی

مجلس شورای اسلامی»

مقدمه

مجلس شورای اسلامی دارای دو وظیفه و کارکرد اصلی قانونگذاری و نظارت است. همچنین در قانون اساسی ابزارهای قانونی متعددی برای انجام وظیفه نظارتی مجلس شورای اسلامی پیش‌بینی شده است برای مثال می‌توان به رأی اعتماد، سؤال، استیضاح و تحقیق و تفحص اشاره نمود. لذا یکی از ابزارهای مجلس برای اعمال نظارت بر دولت «استیضاح» است. به موجب اصل هشتادونهم قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی می‌تواند رئیس‌جمهور، هر یک از وزرا و یا کل هیئت وزیران را مورد استیضاح قرار دهد. مطابق بند «۱» این اصل استیضاح وزیران با امضای حداقل ۱۰ نفر از نمایندگان تقدیم می‌گردد و وزیر مورد استیضاح نیز ۱۰ روز فرصت دارد که در مجلس حاضر شده و از خود دفاع کند. طرح حاضر در راستای تقویت این ابزار نظارتی مجلس ارائه شده است.

طرح پیشنهادی

طرح حاضر در قالب الحاق یک تبصره به ماده (۲۲۰) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس پیشنهاد شده است. به موجب ماده (۲۲۰) «قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» «تقاضای استیضاح نمایندگان از وزیر یا وزیران باید کتباً در جلسه علنی به رئیس مجلس داده شود و در آن، موضوع استیضاح صریحاً و با ذکر مورد یا موارد معین شود. تقاضای مزبور در آن جلسه یا جلسه بعد قرائت می‌شود. این تقاضا بدون مباحثه و فوراً برای وزیر یا هیئت وزیران فرستاده می‌شود. همچنین متن استیضاح چاپ و در اختیار نمایندگان قرار می‌گیرد». تبصره پیشنهادی مقرر می‌دارد: «پس از وصول و قرائت استیضاح، انصراف و استرداد آن صرفاً با درخواست حداقل ۱۰ نفر از امضاکنندگان و رأی موافق مجلس امکانپذیر می‌باشد».

به عبارت دیگر تبصره پیشنهادی درصدد تقویت ابزار استیضاح از وزرا بوده و با تصویب آن استرداد و انصراف از استیضاح نظام‌مند شده و مستلزم تصویب مجلس خواهد بود. آن‌گونه که در مقدمه توجیهی طرح ذکر شده است دلیل این پیشنهاد پیشگیری از مداخله مقامات اجرایی و اعمال فشار آنها بر نمایندگان برای بازپس‌گیری امضای آنهاست.

ارزیابی مفاد طرح

همان‌گونه که از مفاد تبصره پیشنهادی پیداست این طرح موجب محدودیت اختیار نمایندگان در پس گرفتن تقاضای استیضاح می‌گردد. این درحالی است که نمایندگان محترم مجلس در موارد مشابه از اختیار استرداد و انصراف از امضاهای خود برخوردارند. برای مثال به موجب ماده (۱۳۲) «قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی» پس از اینکه طرحی اعلام وصول گردید و پیش از تصویب کلیات آن در شور اول، نمایندگان امضاکننده طرح می‌توانند امضای خود را پس گرفته و چنانچه بدین ترتیب امضاهای طرح کمتر از ۱۵ امضا شود طرح مسترد شده و گزارش آن به مجلس داده می‌شود. بنابراین حتی درخصوص طرح‌های قانونی نیز اختیار استرداد و انصراف نمایندگان امضاکننده طرح بدون نیاز به تصویب مجلس پیش‌بینی شده است. لذا به نظر می‌رسد محدود نمودن صلاحیت نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی و سلب اختیار انصراف از امضای استیضاح از آنها مناسب نبوده و محل تأمل باشد.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

بنابه مراتب فوق، با عنایت به اینکه طرح پیشنهادی موجب محدود شدن اختیارات نمایندگان در بازپس گرفتن امضایشان از استیضاح وزرا می‌شود و نظر به اینکه چنین صلاحیت و اختیاری در موارد مشابه مانند پس گرفتن امضا از طرح‌های قانونی نیز وجود دارد و در آن موارد نیز نمایندگان محترم مجلس امکان انصراف از امضای طرح را دارند، تصویب طرح پیشنهادی مناسب نبوده و رد آن توسط نمایندگان محترم مجلس پیشنهاد می‌گردد.